

16 APRIL 2019

'Ik proat plat.

Stichting
Mien Westerkwartier

Doe ok?'

Belasting betoalen moet host elkeneen en ien e loop van e joaren hemmen heersers al hiel wat utvonden om belasting te innen. Een poar veurbeelden woar ien e loop van e tied belasting over heven is: urine, schostienen, vensters en deuren, kranten, en wel n hiele vremde ... vrijgezellen.

Al ien 1623 kwam der n belasting op "het gemaal". Die belasting werd impost noemt. Dit is een belasting (of accijns) op veurwarpen van gebruik. De belasting werd as volgt omschreven: "Ordonnantie, volgende die welcke ten behoeve van de gemeene saecke binnen de Stadt Groningen ende de Ommelanden, volgens de Tractate in de Reductie mert de voorsz. Stadt ghemaect, en de 't consent van die Ommelanden daer op gevolgt, die gemeene Impost op het harde cooren, dat ghemaelen en gebroocken sal worden soo wel in de voorschreven Stad als te platten Lande, van nu voortaan geheven ende ontvangen zal worden"

Veur ons is dit moeilik te lezen, mor het komt er op del dat over alle groan dat moald of broken wordt, belasting betoalt worden most. Het moakt niks uut of dat ien Stad gebeurt of ien de Ommeland, der most betoald worden.

De belasting varieerde van 24 stuiver veur n mud te moalen tarwe, tot 7 stuiver veur n mud gerst of bonen die bakt werd. De mulder en zien personeel mosten een hiele lange eed ofleggen om hun beroep uut te kinnen oefenen. Het kwam der op del dat mulder, personeel en huusgenoten nargens op et terrein en ien gebouwen groan verwaarken mochten zunder dat er belasting over betoald werd. As het op belasting betoalen aankomt was het toen al niet veul aans as tegenwoordig. Een hieleboel belastingplichtigen bedochten van alles om der onderuut te kommen. Ien t midden van de 17e eeuw kwam dan ok de verplichting om bij elke meulen een huuske te bouwen veur een "cherger", de controleur der belastingen. Het woord is volgens het woordenboek van Molema ofkomstig van het Franse cercheur of sarchier, woarbij dat leste woord deur de Grunningers verbasterd werd tot sarries. Tegenwoordig zollen we douanier of kommies zegggen. Om ze niet ien e verleiding te brengen om te sjoemelen mochten de sarries gien zwienen holden. Dat was bliekbaar niet ofdoende want der bestijt een old riempke:

Bakker, mulder, sarrie.

t Is almoal ain pakkelarie.

Dit verske komt uut de omgeving van Zuudhörn. Nou was der ien Niekerk ok n sarries hut. En of dat verske doar ok van toepassing was is niet noa te goan. Mor der liep van de sarrieshut noar de bakkerij wel n onderoardse gang, zodat het meel stiekum verwaarkt worden kon, zunder dat er belasting over betoald werd. Het ken vanzulf ok nog zo weden dat de belastingambtenoar ok ien t complot zat. Rond 1850-1855 werd het ambt opheven. Op 7 januari 1893 is de sarrieshut ien Niekerk ien e verkoop kommen. Volgens de advertentie: Zonder palmslag 1. Eene behuizing met erf staande en gelegen te Niekerk, genaamd de Sarrieshut.....

2. Het recht der V.A. en I.A.L.V. beklemming, doende jaarlijks op Midwinter tot vaste huur F4,50

Noa wat speurwark kwam ik der achter dat de letters betekenen: Vaste Altijd Durende In Alle Liniën Verervende

Ien 1959 was de hut een bouwwal. Der kwammen veul toeristen om foto's van de hut te moaken. En as moeke Posthumus niet over de historie van het pand proat, mor over de onbewoonboarheid schudden ze allinneg wat meewoareg met e kop. De kiender (2 jonges en een wichtje) sloapen ien 2 bedsteden. Dat de omstandigheden hierbij ok niet al te best wadden werd ien n poar regels ien t Nijsblad kleurriek omschreven as: De jongens hebben zich moeten verzoenen met de aanwezigheid van aardappels die onder hen liggen opgeslagen, maar die daar allerminst slapen: de vegetatieve uitlopers streven dermate weelderig tierend naar omhoog dat zij de knapen onder de voeten en in der lui oortjes dreigen te kriebelen.

Een poar joar loater is de sarrieshut van Niekerk ofbroken.

**Dood en belastings
komt altied op t
verkeerde moment.**

Mientje